

Abonamântulu

Pentru monarchia:

Pre anu 6 fl., 1/2 anu
3 fl., 1/4 anu 1 fl. 50 cr.

Pentru strainatate:

Pre 1 anu 18 frcs., 1/2
anu 9 frcs., 1/4 anu
4 frcs. 50 cm.

Fóia apare in fie-care
Sâmbata.

Unirea

Fóia besericésca-politica.

Insertiuni

Unu şiru garmond:
odata 7 cr., a două ora
6 cr., a treia ora 5 cr.,
si de fie-care publica-
tiune timbru de 30 cr.

Totu ce şprivesce fóia
sè se adreseze la «Re-
dactiunea si Admini-
stratiunea Unirei»
in
Blasiu.

Anulu I.

Blasiu 11 Aprilu 1891.

Numerulu 15.

Legea despre scóelele poporale.

(+) Intre tóte legile tierci nóstre, create in er'a constitutională actuală, aflămu fórté putine, cari sè fia tièntu contu de raporturile reale, intre cari se álla Ungari'a din punctu de vedere besericescu si nationalu. Intre acestea putine ocúpa locu de frunte articululu de lege XXXVIII din 1868 despre scóelele poporale, care garantéza toturu besericeloru infiantarea de scóle cu caracteru religiosu seau confesionalu, ér nationalitátiloru redicarea de institute de invetiamentu poporalu cu caracteru nemagiaru.

Dar sub presiunea curentulu actualu periculosu, care nu voiesce sè suferi nimicu nemagiaru pre acestu paméntu alu Ungariei aপরত si udatu si *de sângele* toturu nationalitátiloru nemagiare, intocmai cá si de alu magiariloru, legea amintita a suferitu modificári esentiale atátu prin esecutarea ei neleala, cátu si prin modificarea unoru dispositiuni salutare ale ei.

Ce privesce aplicarea legi din cestiu, este in genere cunoscutu, cá organele administrative nu au datu totu de-a un'a spriginulu si ajutoriulu legalu ce rutu de organele besericesci, cându a fostu verb'a de sustiènerea scóeloru de caracteru confesionalu, si astfelu unele scóle confesionale nemagiare au trebuitu sè dispara, si loculu loru l'au ocupatu scóelele asiá numite comunale si de statu, in cari pruncii nu primescu o

educatiune religiósă hotarita, si cu atátu mai putinu o instructiune, care sè fia in armonia cu aspiratiunile culturale ale diferiteloru popóre din patria.

ÉR ce privesce modificarea unoru dispusetiuni salutare ale legi din cestiu, observámu, cá in legea acést'a nicairi nu se prescrie propunerea obligátore a limbei magiare in scóele elementare, si cu tóte acestea articululu de lege XVIII din 1879 pretinde, cá in scól'a poporala limb'a magiara sè se propuna in mesúra asiá de mare, in cátu fiecare pruncu de 12 ani sè póta vorbí si scrie perfectu unguresce.

Se pare inse, cá *liberalii* nostri guvernanti nu suntu multiamiti cu succesele dobândite prin aplicarea *neliberala* a legi din 1868 si cu rezultatele produse de articululu de lege XVIII din 1879 si pentru ace'a nu numai au nascocitu nefericitulu proiectu de lege despre asilele si gradinile de copii, care asiá de adéncu a mahnit si agítatu pre toti cetatienii nemagiari ai patriei nóstre, ci au inceputu a respândi si faim'a, cá articululu de lege XXXVIII din 1868 despre scóelele poporale va trece prin o revisuire radicala, cá astfelu si mai tare sè se promoveze interesele de rasa ale unui singuru poporu dintre cele multe, cari constituiescu statulu acést'a.

Noi nu suntemu in positiune de a cunósce tóte principiile, ce se voru avé in vedere la revisiunea articululu de lege amintitu. Dar judecându dupa esperintiele triste de pâna acum, nu ne

potemu așteptá la ceva imbucuratoriú din punctu de vedere besericescu si românescu.

Se póte, — si ce nu se póte in diu'a de astádi? — cá guvernulu nostru purcediéndu din principiulu falsu si contrariu legi de nationalitáti, cá adeca fiecare cetatiénu nemagiaru are neaperrata trebuintia de cunoscenti'a limbei magiare, va staruí, cá legea din cestiu sè se modifice astfelu, incátu invetiamentulu poporalu sè se subtraga, pre cátu numai se póte, de sub influinti'a si dispusetiunea besericeloru nemagiare, ér limb'a magiara sè capete o estensiune si mai mare in scól'a poporala.

Cá temerile acestea ale nóstre nu suntu neintemeiate, ne servesce cá dovada unu casu de precedentia, si anume proiectulu de lege despre asilele de copii, care nici pre departe nu asigură besericeloru inriurinti'a ace'a asupr'a asileloru infantile, ce li-s'a datu odinóra asupr'a scóeloru elementare. ÉR déca limbei magiare s'a datu rolulu de limba de conversatiune intre nesce prunci nemagiari abiá iesiti din faşe, cu atátu mai vértosu ne potemu teme de estensiunea esagerata si nefirésca, ce o va capetá acea limba in scól'a poporala la pruncii dela 6 pâna la 12 ani.

Dar sè nu mai vorbimu despre temeri si *eventualitáti* triste din viitoriu, cáci ne póte ajunge preste capu necesurile reale a díleloru de astádi si dispusetiunile, ce de *siguru* se voru luá cu ocaziunea revisuiri legi despre scó-

Feuilleton.

„Nóu'a direcție“ si lubileulu „Convorbiriloru literari“.

«Ce e réu si ce e bine
Tu te 'ntreba si socóte!»
(Eminescu, glossa.)

Unu seculu a dainuitu intre români directiunea limbistica data de corifeii Clain—Şineai, continuata de P. Maioru si sustiènuta cu multa eruditiune de eminentulu filologu Cipariu. Caracterulu principalu alu acestei scóle este *purismulu in limba*. Unu purismu ratiunatu si ratiunatu a desvoltatu si precisatu Cipariu in „Organulu Luminării“, apoi in valorósele „Principii de limba si scriptura“ si in pretiosulu „Archivu“, se intielege, pre bas'a etimologica. Scól'a Cipariana deveni generala din cóce de Carpati. Dar cum l'a intielesu multimea scriitoriloru ténéri de pre la anii 60? A citá esemple dreptu respunsu, ar insemná a face hazu, ce nu-i scopulu meu. Ajunge sè recunósceamu, cá literatur'a etimologistiloru, pâna si in manualele de scóla, gemeá de latinismi.

Inca si mai radicalu érá sistemulu etimologicu reprezentatu prin binemeritáti Laurianu—Maximu.

Se croise o limba ideala a filologiloru, si acést'a ísi faceá locu in societatea academica româna. Barbati cu sémtiu limbisticu cá Alexandri, Odobescu, Haşdeu s. a. îi facura resistintia, dar scólei etimologice i-a succésu a se afirmá si in sínulu savantei societáti.

Fortaréti'a etimologistiloru se pareá tare, dar o aপরত puţini.

Const. Negruzzi si Alesandri „cântáu doina“ pre afara. Dar asta doina are potere magica. Resunetulu ei n'a derimatu fortaréti'a etimologistiloru; dar a lasat'o góla. Poterile ténere au fostu atrase de geniulu limbei poporale din „Doine“ si „Pecatele ténerețieloru“ si in curéndu au fostu unite in societatea, care sè puna stavila curentulu latinisatoriu, sè pornésca o „nóua direcție“. Savantii rídeáu de societatea *Junimei*, ea inse *convorbiá* in limb'a doineloru si a poveştiloru si aprețiá productele literare. Viitorulu érá alu *Junimei*. Savantii au poreclit'o: „*tovărăşia nóua bocóvna*“; dar bocóvna acést'a contíeneá dragalasiel pasteľuri, in versuri si in prosa. Érá *nóua bocóvna* in feliulu sèn, cáci érá cu chipuri — *de pre natura*. Alesandri le zu-

graviá in colorile poesiei fermecatóre, cá originalulu, ér Negruzzi copió natur'a cu stilu plasticu. Gane, Crénga si Slavici zugravescu graiulu poporalu in povesti, amintiri, novele. T. Maiorescu ináltia stindardulu nóuei direcții si pre acést'a scrie: Nu totu, ce e românescu, este si bunu. Traditionalismulu in literatura primesce lovitura de mórte. Dotatu cu unu talentu eminentu, in specialu cu logica clara si puternica, T. Maiorescu pune la analisa critica productele musei române si ne aréta „Poesi'a româna“ in adeverat'a-i valóre. Multi se dovedescu neadaptati din undele pegasice. Mişcarea literaria, pornita in contr'a directiunei de atunci in cultur'a româna a fostu o mişcare epocala: literatur'a devine controlata. Se enuncia principii sciéntifice si estetice, se statorescu regule de arta si se poftesce, cá productele literari se intrunésca conditiunile materiali si formale recerute de drépt'a critica.

Organulu acestei direcțiuni nóue este revist'a lunara cu modestulu nume de „*Convorbiri literari*“, care astádi serbéza aniversarea de unu patrariu de seculu dela fundare.

Membrii fundatori ai societáti *Junimea*, cáti mai suntu in viétia, potu fi mândri de revist'a iubilara. Ace'a forméza astádi o biblioteca de 25 volumi mari, cari contíenu,

lele populare. Intre aceste dispușetțiuni certe loculu de capetenia flu ocúpa augmentarea salarielu inveniatoresci, care din partea toturor'a se accentuáza cá o necesitate imperativa. Modificarea acést'a a legii din punctulu de vedere alu bunastării materiale a docentiloru este intr'adevèru salutară, dar din punctu de vedere besericescu si românescu invólve unu periculu fôrte mare pentru scólele nóstre populare greco-catolice. Este adeca de toti cunoscutu, cá mai cu séma in Transilvani'a comunele nóstre besericesci, in genere vorbindu, suntu fôrte mici si serace, asiá încátu multe din ele abiá potu plati salariulu de 200 fl., care este minimulu salariulu satoritu de articolulu de lege XVIII din 1868.

Acum déca cu ocasiunea revisuirii legii acesteia se va hotari, cá salariulu unui inveniatoriu dela scól'a elementara sè nu fia mai micu de 400—500, ori chiar 600 floreni, cele mai multe dintre comunele nóstre besericesci nu voru fi in stare sè platésca unu salariu atátu de urcatu, si prin urmare multe din scólele nóstre românesci, cá necorespunditóre unei prescrieri legale esentiale, se voru inchide, si in loculu lor se voru infintiá scóle comunale si de statu, in cari pre educatiunea religio-morală nu se va pune pondulu cuvenitu, ér limb'a românesca va fi nesocotita aprópe cu totulu.

Ori cine pricepe din acestea marimea periculu, la care este espusa atátu beseric'a cátu si natiunea nóstra prin augmentarea salarielu inveniatoresci. De ace'a, pâna inca nu este prea târdú, trebuie sè ne ingrigimu de prevenirea acestui periculu.

Desi nu se tiène de noi cá publicisti a aflá cáile si mijlócele, ce aru poté sè ne mântuiesca de periculu

intre alte studii de valóre, si *Criticele* dnului Maioreșcu, „*scrisorile*“ dlu Iacobi Negruzzi (studii limbistice), pretioșele „*scrisori*“ ale dlu Ioanu Ghic'a; studii literali si scientific, beletristice, critica, istoria, dramatica s. a.

Din câte nume ilustréza acea revista periodica, voiu aminti pre maestrulu prosci românescu dlu A. I. Odobescu, pre eminentulu filologu Hașdeu si destinsulu istoricu A. D. Xenopolu.

Voru fi deosebiri intre vederile si convingerile unor'a dintre autorii studieloru publicate in *Convorbiri* si intre cele ale p. t. cetitori ai acestoru șire. Trebuie inse se ne deprindemu a poté tolerá cu inim'a liniscita si parerile contrarie. Si acele contribue la deslușirea adevèrului. Lupt'a cu condeiele este libera; curga riuri de negrêla! Un'a trebuie se concedemu: Români de preste muntii, cá in multe altele, suntu mai practici si in ale limbei. Au apropiatu limb'a literara de graiulu viu alu poporului si i-au datu fluiditatea naturală; au simplificatu ortografi'a introducându semnele, căci „multi cetescu, dar numai puțini scriu“, si au facutu cultur'a mai accesibila pentru multime. In scrierea limbei române „Nou'a direcție“ a cuceritu terenu in Academi'a româna, care in an. 1881 a aflu de lipsa se mai stêmpere etimologismulu cu concesiuni fonetice; a cuceritu tóta diaristic'a din Români'a si mai tóta cea dela noi. In scóle mai pretotindenea s'a adoptatu si la noi sistemulu foneticu, cá mai usioru. Numai scólele din Blasiu au facutu pâna acum onorabila esceptiune si opusetiune, inse numai in ce privesce scrierea. De unu tîmpu inse s'a

indigitatu, totusi dupa-ce programulu „Unirei“ ne impune detorinti'a sânta de a desbate tóte cestiunile, ce atingu beseric'a si scólele nóstre, vomu pași in numerulu urmatoriu alu fóiei nóstre cu o propunere, care déca va fi acceptata si esecutata cu insufletire din partea preotîmei nóstre, sperâmu, cá multe din scólele nóstre românesci se voru poté salvá chiar si in casulu, cându salarielu inveniatoresci in urm'a revisuirii articolulu de lege XXXVIII din 1868 se voru urcá la o suma mai mare, de cátu cea stabilita prin legea desu amintita.

I Maiu. — Diarele din tiéra, si totu asemenea si cele din strainatate, ne aduc in tóte dílele sciri despre mișcarea pornita intre lucratorii din tóte tierile cu scopulu de a celebrá dñu'a de 1 Maiu, cá o dí de bucuria universală a toturor lucratorilor. Mișcarea nu a remasu fâra de efectu, si cu tóte cá voru fi multe locuri, unde efectulu ei nu se va sênti, totusi e mai multu cá certu, cá in 1 Maiu cele mai multe ramuri ale industriei voru remâne parasite.

La prim'a vedere tóta mișcarea acést'a s'ar paré nevinovata, căci la urm'a urmeloru ce rêu este in ace'a, cá lucratorii sè serbeze dñu'a ace'a, care le place lor? Dara déca privimu mai deaprópe mișcarea acést'a, aflâmu, cá serbarea din 1 Maiu e preludiulu unei revoluțiuni universale. Faptulu, cá clas'a lucratorilor din tóta lumea asculta si primesce unu ordinu comunu si orbesce flu esecutéza, aréta mai pre susu de ori ce indoiéla, cá motorulu mișcării acesteia nu e internu, ci e de a se cautá in afâra. Ce dorescu anume lucratorii? Prim'a lor dorintia este micșorarea tîmpului de lucru, fâra considerare la deosebitele ramuri ale industriei. In ace'l'a-si tîmpu lucratorii pretindu urcarea salarielu, cam cu 30 %. Din aceste pretensiuni urméza, cá déca din in-

aflu de lipsa se se tiparésca chiar' si in Blasiu manualele de scóla in ortografi'a academiei, tiênându séma de terminii tehnici adoptati in regatulu Românu.

Nu mai este nevoia, cá ortografi'a se fia transparentulu originei nóstre latine. Astádi „doin'a bate pre Roesler“, díce dlu Hașdeu.

O limba literara formata pre bas'a istoriei limbei, curățita de elemente straine si de nou apropiata de cea latina prin reactivarea formelu vechi si prin adoptarea neologismilor de lipsa, s'a doveditu nepracticabila. Éta de ce intregu edificulu culturalu alu etimologistiloru estremi s'a ruinatu prin ins'a-si greutatea sa. Totu din caus'a acést'a binecuvântata trebuie se cedeze si crudítulu sistemulu ciparianu fundatu in decursulu unei vieti întregi, espusu cu precisiune rara, cu logica si consecintia uimitóre.

Aceste suntu pre scurtu rezultatele nónei direcțiuni literarie, ce s'a inauguratu acum 25 ani de societatea Junimea din Iasi, alu cărei organu serbêza iubileulu de argintu, ce n'a mai fostu datu altei foi din regatulu românu. In fați'a acelei serbări aflu'tam, cá bine este se ne întrebâmu si se socotîmu „ce e rêu si ce e bine“ in nou'a direcție, ce meritu trebuie se recunoscemu si ce păreri espuse in „Convorbirile literari“ trebuie se infruntâmu, dar' cá tovarăși de lupta pentru adevèru si lumina.

Vomu reveni.

Blasiu, 8 Aprile 1891.

Al. Viciu,
profesoru.

têmplare nu ar mai fi lucru, sè le fia permis lucratoriloru a-si câștigá subsistintia prin impartirea averiloru. Si cá acestu scopu mai usioru sè se póta ajunge, socialismulu si-a propusu ștergerea dreptulu de ereditate. — Ore tóte aceste nu suntu socialismulu revolutionariu in tóta golatatea sa?

Cá mișcarea lucratoriloru nu are numai cause interne si materiale, ci externe si religio-morale, se vede de acolo, cá pre cându la anulu 1846 órele de lucru variáu între 12—15, éra salariulu anualu între 300—400 franci, pre atunci acum órele de lucru variéza între 10—12 óre, éra salariulu anualu între 600—900 franci. Nu e deci indoiosu, cá lucratorii in dílele nóstre materialmente se afla mai bine situati, decátu mai de multu. Si acést'a remâne adevèratu, chiar' si déca vomu socoti urcarea dârilor si a speselu din dílele nóstre.

De unde vine dara mișcarea lucratoriloru? Caus'a este fâra indoiéla desorganizarea familiei, crescerea nemorală si anti-religiósa a tîneretului. Cine vré sè se convinga despre adevèratatea afirmatiunii nóstre, mérga prin muntii apuseni, mérga pre la bâtele din Ungari'a, si apoi mérga si véda tînerii nostri, si de siguru ne va da dreptu. Mișcarea lucratoriloru e unu periculu, e unu prevestitoriu de díle grele. Liberalii nostri potu sè rida, potu sè ne judece pesimisti, dara noi amu dori, cá nu cumva rîșulu lor sè se prefaca in plânsu.

Ace'a ce neaperatu e de lipsa, ace'a ce neincungiuratu trebuie sè se faca, e, cá viéti'a socială sè se reformeze dupa principiile creștinismulu. Déca sigilulu creștinismulu se va imprimá in societate, omenimea va infori si va prosperá, éra déca liberalismulu va continuá pre calea incepută, societatea va pieri si se va disolvá, cá odinióra imperiulu românu.

Revista besericésca.

Provinci'a metropolitană.

Prin Ven. Cerculariu metropolitanu Nr. 1136—1891 s'a publicatu list'a preoteselu veduve si a orfaniloru de preoti din archidieceza, cari au primitu ajutóre pre anulu 1891 din fondulu viduo-orfanalu. — Numerulu preoteselu veduve ajutate este 125, éra sum'a baniloru pentru fiecare e de 30 fl. — Numerulu orfaniloru, a căroru mame se afla in viétiă, e 60, primindu fiecare unu subsidiu de câte 10 fl., éra numerulu orfaniloru, a căroru mame nu se mai afla in viétiă, seau suntu maritate, e 53, si subsidiulu, ce-lu primescu, pentru fiecare face 15 fl. Asiá dara sum'a totală a subsidielu face 5145 fl. v. a.

Rom'a.

Sânti'a Sa gloriosulu Pontifice Leonu XIII a datu érași o dovéda nóua si nepieritóre a intieptiunei si a generosității Sale. Prin unu Motu-Proprio datatu din 14 Martie a dispusu, cá turnulu astronomicu ziditu in palatiurile Vaticanu de nemorituriulu Pontifice Gregoriu XIII si restauratu mai târdiu prin Piu VI, éra dupa ace'a parasitu, sè se predé éra destinațiunei sale. Spre acestu scopu generosulu Pontifice a adaptatu si mai bine edificulu, redicându o aripa nóua, l'a provediutu cu

tôte instrumintele recerute, si a mai cumperatu si unu aparatu grandiosu pentru fotografarea stelelor. In fruntea institutului a pusu pre renumitul astronomu si fisicu P. Franciscu Denza, dându-i de ajutori si alti barbati de specialitate. In fine cá institutul se fia asiguratu si pentru viitoriu, a depusu o suma insemnata, din a cărei percente se se pōta acoperi spesele de lipsa. — Astfelu adjustatu institutul pōte se face tōte studiile si observările tiēnetōre de astronomia, de fisic'a telurica si de meteorologia. Si deja observatōrele cele mai insemnate ale Europei si Americi au si intratu in legătura cu observatoriulu Vaticanu, care, multiamita generosității adevratu regesci a Pontificelui supremu, acum e unulu din cele mai bine adjustate din intrēga lumea.

Gloria se cuvine unui asemenea Pontifice, care prin fapt'a s'a noua desminte in chipulu celu mai stralucitu calumniile acelor'a, cari dicu, că Besceric'a se teme de sciintia, si că preotii voiescu se tiēna poporul in ignorantia.

Frânci'a.

Congresulu internationalu scientificu alu catoliciloru, care si-a tiēnutu siedițiile sale din 1—6 a l. c., a intrecutu ori ce așteptări. Afăra de Sânti'a Sa, carele prin o scrisōre a aprobatu nisuintiele congresului, au mai trimisu scrisori de adesiune 29 Cardinali, si preste 80 episcopi. — Congresulu a fostu impartitu in 6 comisiuni, cari cu totulu au primitu 138 operate. — Numerulu delegatiloru, ce s'au prezentatu la congresu, trece preste 3000. Din Belgi'a au fostu de față 94, din Portugali'a 66, din Spani'a 129, din Americ'a preste 100, din Germani'a 19, din Austri'a 1, din Ungari'a 1. — Intre participantii au fostu celebritățile sciintiei, preotii si laici, profesori, advocati, medici, astronomi, archeologi, istorici, iuristi, filosofi, antropologi s. a. Amintimu numai pre G. B. de Rossi, archeologulu celu mai renumitu, pre Mgr. Freppel, oratorulu si istoriculu cunoscutu, pre Mgr. d' Hulst, vicerectorulu Academiei catolice din Paris, pre profesorii Baron v. Hertling, Lamy, Kurth, Janssen, Brouwers, si altii, totu atâtea celebrități. — Succesulu congresului i-a uimitu si pre liberali, cari trebuie se recunōsca, cumcă beseric'a nu numai că nu impiedeca desvoltarea sciintieloru, ci că chiar din contra o favorisēza.

Revista politica.

Afaceri interne.

Comisiunea administrativa a casei deputatiloru a inceputu desbaterea speciala a proiectului de lege despre reform'a administrativa. Doue momente mai insemnate s'au ivitu in aceste debateri. Anume contele Apponyi a facutu intrebare, cătu va avē se coste reform'a administratiunei. Ministrulu-presiedinte a respunsu, că inca nici guvernulu nu e in claru cu cestiunea acēst'a, si că multe date, ce si-le-a câstigatu in privinti'a acēst'a, nu le pōte predă publicității.

Precum se asigură inse, spesele nōuei reforme voru trece preste *doue milioane* la anu! Alu doilea momentu interesantu alu desbateriloru a fostu cestiunea *cualificatiunei* comitiloru supremi. Contele Apponyi, avēndu in vedere multimea agendelor, ce va avē se le implinēscă unu comite supremu, a propusu, că se se prescria pentru aceia celu putfnu atāt'a cualificatiune, cătu e prescria pentru vice-comiti. Si — lucru minunatu — propunerea lui Apponyi n'a fostu primita, si s'a lasatu, că postulu de comite supremu se nu fia legatu de nici o cualificatiune (!). Că se se mângăie contele Apponyi, a promis ministrulu-presiedinte Szápáry, că in curēndu va substerne parlamentulu unu proiectu despre modificarea legi de cualificatiune din 1883, in care apoi se voru potē luá dispositii si cu privire la cualificatiunea comitiloru supremi.

Austri'a.

In 2 a l. c. s'au facutu in Vien'a alegerile comunale partiale. Resultatulu a fostu invingerea splendida a *antisemitiloru* si umilirea nemaipomenita a jidano-liberaliloru. Dintre 46 mandate numai 13 au potutu câstigă liberalii, éra 33 le-au dobânditu antisemitii. Majoritățile, cu cari au reușitu candidatii antisemiti, suntu intru adevēru fabuloșe. Vienesi cu unu cuvēntu s'au saturatu de fericirile liberalismului, si acum vreu se-i puna capetu.

Bulgari'a.

„Kölnische Zeitung“ serie, că principele *Ferdinand*, mam'a lui, principes'a *Clementin'a* si ministrulu de esterne *Grekow*, au primitu mai in dilele trecute nesce epistole anonime, in cari li-se spune, că in decursulu lunei acesteia se parasēscă Bulgari'a, pentru-că la casu contrariu voru fi ucisi. Asemenea se mai dice in epistolele acele, că si Stribulow va fi omoritu impreună cu toti aderentii lui. — In urm'a acestoru amenințări politia a facutu cercetări minutioșe, si in fine descoperi pre auctorulu epistoleloru in persōn'a lui Șorukow cavasu (interprete) alu fostulu consulu generalu alu Rusiei. La cererea ministrului de esterne consululu generalu alu Germaniei a si dispusu arestarea lui Șorukow. — Afacerea acēst'a a produsu unu resensu mare, mai alesu acum cându agitatiunea produsa prin omorulu lui Belciew inca nu s'a potolitu; si e o noua dovēda, că si atentatulu acēl'a e de caracteru politicu.

Statele Unite din Americ'a de Nordu.

Conflictulu, ce s'a ivitu intre guvernulu Statelor unite din Americ'a de Nordu si intre guvernulu italianu, este aprōpe aplanatu cu totulu. Istoriculu conflictului e urmatoriulu. Nesce Italiani, locuitori in New-Orleans (statulu Louisiana), au omoritu pre prefectulu de politia din acēl'a-si orasiu. Politia a arestatu pre toti individiu aceia, asupr'a căror'a aveá ceva banuieła. Jury-ulu, neafându vinovati pre prinsonieri, seau temēndu-se de resbunarea loru, i-a absolvatu. Poporul inse din New-Orleans

nu s'a multiamitu cu sentinti'a jury-ului, si sdrobindu usiele temnitiei a ucisu in modulu celu mai infioratoriu pre Italianii inchisi. In urm'a acestui incidentu Baronulu *Fava*, ambasadorulu italianu, in numele guvernului sēu a cerutu dela guvernulu Statelor unite pedepsirea aspra a vinovatiloru, si desdaunarea familielor veduvite. Guvernulu Statelor unite a respunsu, că nu pōte stă bunu pentru pedepsirea celoru vinovati, că inse va dispune instituirea procesului si pronuntierea verdictului legalu. In urm'a acestui respunsu Baronulu *Fava* a adusu la cunoscenti'a guvernului americanu, că va parasí Americ'a. Acum inse dupa-ce si ministrulu-presiedinte di Rudini a dechiaratu, că si dēnsulu numai cercetarea legala o doresce, Baronulu *Fava* va rămānē la postulu sēu, si afacerea se va terminá cu atāt'a.

Venezuel'a.

Despre stările din Venezuel'a, republic'a cea mai nordica din Americ'a de sudu, se scriu următoarele: Pre 23 Februaru a. c. a fostu conchiamatu congresulu, la care s'au si infațiatu toti senatorii si deputatii si generalii. Abiá s'a deschisu siedițiile, si o impușcatūra resună prin sala, aruncându la pamēntu pre generalulu Tellaria. Impușcatūra a descarcat'o unu deputatu, din motive personale. Anume elu nu vediușe pre inamiculu sēu de mai multi ani, si acum intâlnindu-lu, isi resbună. Generalulu venise la deschiderea congresului cu famili'a sa, dorindu se-i face vre-o câteva dile placute. — Casulu acēst'a tristu a produsu o impresiune forțe penibila, inse cu tōte aceste nu a surprinsu pre nimenea, căci asemenea intēmplări in republicele Americi de sudu nu suntu rari; de órece totu advocatulu numai la un'a aspirēza, si anume cá se ajunga, déca nu presiedinte, celu putfnu ministru.

Corespondintie.

Câmpia la 16 Februaru 1891.

Bibliotecele tractuale. Unu corespondentu alu foi nōstre ne tramite unu articlu, in care se ocúpa cu important'a cestiune a infintiarei bibliotecelor tractuale. Desi interesantulu articlu ar' meritá, se fia publicatu in totu cuprinsulu sēu, totusi lips'a de spatiu ne conștringe a ne margini numai la unu estrasu din elu. Inainte de tōte ómnulu corespondentu arēta, că infintiarea bibliotecelor tractuale este pentru preotii nostri de o necesitate precātu de imperativa, pre atātu de urgenta. Necesitatea acēst'a o deduce dēnsulu din detorinti'a clerului de a inaintá neincetatu in sciintiele sacre, că astfelu cu atātu mai usioru se pōta propune adevērurile mântuitoare ale religiunei, se combata cu taria erorile, ce se latiescu cu privire la lucrurile de credintia si morala, se deslege indoiele in causele de consciintia si se confunde calumniile indreptate contr'a besericei si a ministriloru ei.

Lips'a bibliotecelor tractuale e si mai sēmtita din impregiurarea, că in multe parochii nu se áfia nici o persōna asia numita inteligenta seau culta, cu care preotulu ar' potē conversá despre lucruri mai inalte, dar'

si unde se afla inteliginti in parochia, acestia in cele mai multe cazuri sunt adaptati cu principiile liberalismului modern si fatia de religione sunt cuprinsi de un indiferentismu condamnabilu. In societatea ataroru omeni preotulu, in locu de a se edifica, mai multu se espune ruinei sufletesci. Indiferentismulu religiosu transpira une ori si din diaristic'a nostra redigeata de laici. Prin urmare nici ea nu satisface deplinu indigintieloru statului preotiescu.

S'ar' mai poté ajutá incátu-va prin infintiarea de bibliotece parochiale, dar' venitele besericeí nóstre atât'a suntu de mici, incátu in cele mai multe cazuri nu ajungu nici pentru acoperirea lipseloru curente. Deci nu remâne, decátu cá toti preotii din acel'a-si tractu protopopescu se se intrunésca si se-si formeze o biblioteca tractuala comuna, amesuratu dispusetiunei cuprinse in cap. I. titlu VII alu decreteloru conciliului prov. I.

Dice, cá desi cestiunea infintiarei de bibliotece tractuale a fostu sulevata atâtu in revistele nóstre besericesci, câtu si in díarele politice, totusi pâna acum numai incepúturile s'au facutu si inca numai pre unele locuri. Cu rezultate baremu in cátu-va satisfactóre indigintieloru preotímei, putíne tracte se voru poté laudá.

In fati'a acestei stári de lucruri, corespondentulu nostru isi pune intrebarea: „Óre ce ar' fi caus'a, cá pre cându invetiatorii mai de pretotindenea isi au reuniunile lor de lectúra cu bibliotece, singuru preotii nostri se fia indiferenti fatia de acestea mijlóce de cultura?“ Acést'a nu póte se fia, cáci in alte directiuni preotímea nóstra aréta zelu destulu de mare. Caus'a stagnárei o áfia elu in diferinti'a de pareri dintre singuraticii preoti tractuali. Pentru ilustrarea asertiunei sale aduce si unu casu concretu, anume: „Preotii din tractulu protopopescu alu Catinei spre a pune in pracsá dispusetiunea capului I din titlulu VII alu Conciliului provincialu I, in sinodulu protopopescu tíenutu in Tiagulu-mare inca la 9 Septembrie 1889 au determinatu infintiarea unei bibliotece tractuale si au esmisu o comisiune de trei membri cu insarcinarea de a compune unu proiectu de statute, pre care se-lu propuna procsimului sinodu tractualu spre desbatere, eventualu spre primire. Ceva indrumare ori indigitare a principieloru, de cari aveá se fia condusa comisiunea, s'a vedintu a fi superflua. Cu tóte acestea inse membrii comisiunei nepoténdu convení la olalta (?), au preluercatu singuraticii cáte unu proiectu, de unde sinodulu protopopescu, tíenutu la 30 Octobre 1890 in Ormenisiulu de Câmpia, s'a trezítu in locu de cu unu proiectu de statute, cu dóue, deosebite nu numai in contecstu, ci si in esentia si in scopu; cáci pre cându unulu cuprinde asia dicúndu formulele de observatu la infintiarea si dirigerea unei bibliotece tractuale, pentru indigintiele preotíloru, celu alaltu se ocúpa cu dirigerea unei bibliotece ambulante in spiritulu, cum Asociatiunea Transilvana pentru literatur'a romána si cultur'a poporului románu intentionéza a infintiá bibliotecele despartiaminteloru sale pentru carturarii, respective pentru poporulu cetitoriu dela sate. Acést'a deosebire a proiecteloru din vorba pentru unulu si acel'a-si statutu n'a potutu se provina decátu din diversitatea pareriloru nutrité de autori. Spre a incungiurá desceptarea susceptibilitátíloru din o parte ori alt'a proiectele asternute au fostu

predate unei alte comisiuni spre studiare, si in casu de lipsa spre o preluercare nóua, prin ce firesce se totu amána realisarea unui scopu atâtu de salutaru.“ Bine ar' fi, cându amu poté infintiá bibliotece atâtu pentru cleru, câtu si pentru poporu, dar' fiindu cá de odata nu potemu face totu, ce amu dorí, de ace'a cúgeta dlu corespondentulu, cá detorinti'a preotímei este a-si infintiá mai ántáiu bibliotece pentru propri'a cultivare. Invetiatorii nostri din comitatulu Clusíului, caruia apartíene si tractulu Catinei suntu constituiti dejá in reuniune, care trebuie se-si aiba bibliotec'a sa.

Acum déca invetiatorii isi infintiéza bibliotece corespundietóre proprieloru indigintie, pentru ce ar' cercá preotii din tractulu Catinei se infintiéze bibliotece pentru poporulu tractualu, seau pentru poporulu din mijloculu Câmpiei in sensulu amintitulu proiectu, inainte de a-si avé ei bibliotec'a loru propria?

Apoi contínuu: „Si póte cá totu diferinti'a de párerí este caus'a, care impiedeca obtínera unu resultatu mai realu si cu bibliotecele din protopopiatele, in cari acele s'au infintiatu mai de multu si suntu dejá constituite. De óre ce statutele tuturoru — incátu sciu — dispunu prevederea biblioteceloru cu opuri nu numai pentru preoti, ci si pentru docenti si pentru celu alaltu poporu cetitoriu, precându fondurile aceloru bibliotece, cá unele constituite numai din tacsele anuale ale preotíloru, cari de ordinariu singuri se inscriu cá membri, dispunu de o suma de bani prea neinsemnata, pentru cá se se póta satisface unei atari lipse întreite, numai tîmpuri indepartate le potu promite implinirea dorintiei de a avé o biblioteca organisata bine si provediuta cu cártile de lipsa atâtu pentru cleru, câtu si pentru poporu.

Apostrofându necesitatea infintiarei biblioteceloru tractuale preotiesci, am si sulevatu cestiunea in cátu-va, cá se se destepte odata preotímea nóstra si se-si aduca aminte, cá tîmpulu inaintéza neincetatu, si noi cá preoti nu este iertatu se remánemu indiferenti. Mai tóte clasele societátií omenesci suntu constituite in reuniuni cu biblioteci de lectura pentru indigintiele loru. Potu óre preotii románi se fia nepasatori fatia cu acést'a devisa a tîmpului? Nu, cáci loru le súna cuvintele divínului intemeietorulu alu preotíei: Se fia faciíele vóstre aprinse (Luc'a 12. 35).“ **B.**

Statutele

reuniunei femeiloru pie pentru decorarea besericeí greco-catolice din Sibíiu.

(Continuare.)

Adunarea generala.

§. 16. Reuniunea va tíené in fia-care anu o adunare generala, in carea numai membrii fundatori si ordinari au votu decisivu, ér' ceialalti numai votu consultativu.

§. 17. Adunarea generala se conchiama cu 30 de díle mai inainte si tîmpulu adunárei se defige prin comitetu.

§. 18. Adunarea generala are drepturile si detorintiele urmatóre:

a) Alege din sinulu séu pre president'a si vice-president'a reuniunei pre cáte trei ani (§. 11).

b) Alege pentru realisarea scopului reuniunei din sinulu séu si anume din membrii fundatori si ordinari unu comitetu statatoriu din síese membri si trei suplenti — afara de president'a si vice-president'a reuniunei, precum si trei barbati de incredere din membrii binefacatori ai reuniunei cu votu consultativu. — Membrii din comitetu, cum si barbati de incredere, se alege pre tîmpu de trei ani si

numerulu loru se intregesce, cându cere trebuintí'a, prin adunarea generala.

c) Desbate si decide in afacerile reuniunei cu majoritate absoluta.

d) Decide asupr'a primirei nuoiloru membrii propusi din partea comitetului.

e) Primesce raportulu anualu despre activitatea comitetului si censuréza ratiociniulu anualu alu cassei.

f) Póte se face schimbári in statute, cându o pretíndu acést'a $\frac{2}{3}$ din membrii presentii ai reuniunei.

Comitetulu.

§. 19. Comitetulu se ingrigesce de administrarea averei reuniunei, alegându din sinulu seu o cassierésa si controlorésa (§. 11); alege din membrii binefacatori ori ordinari pre secretariulu seu secretarés'a (§. 11); staruie pentru inmultirea membriloru reuniunei; pórtá grigia, cá tacsele anuali se se incasseze dela membri la tîmpulu séu; ingrigesce mai departe, cá obiectele de lipsa mai urgenta in S. Beserica se se procure, ér' cele vechi si ruinate se se repareze.

§. 20. Comitetulu va tíené totu la trei luni cáte o siedintia ordinaria, ér' siedintie estraordinarie va tíené, de cáte ori va cere trebuintí'a.

§. 21. Siedintiele comitetului se conchiama prin president'a reuniunei cu 8 díle mai inainte si spre a poté aduce concluse valide, trebuie se fia de fatia celu putínu $\frac{2}{3}$ din membrii lui.

§. 22. Comitetulu are se face raportulu anualu adunárei generale despre activitatea sa (§. 18. p. e.) si ingrigesce de esecutarea concluseru luate in adunárele generale.

Determinatiuni generali.

§. 23. Despre starea, averea si activitatea reuniunei se va face in fia-care anu cu ocaziunea vre-unei serbatori mai insemnate in S. Beserica raportulu publicu inaintea poporului greco-catolicu.

§. 24. Fia care membru ordinariu ori ajutatoriu incéta de a mai fi membru alu reuniunei:

a) prin mórte,

b) prin refusarea solvirei tacsei anuale.

§. 25. La casu cându reuniunea s'ar' desfíntíá, — tóta averea ei trece la cass'a bisericeí greco-catolice din Sibíiu in administrarea curatoratului respectivu.

Aceste statute s'au desbatutu si primitu in adunarea femeiloru románe greco-catolice tíenuta la 22 Maiu 1887.

Sibíiu in 22 Maiu 1887.

Elen'a Br. Popp,
presidenta.

Nicolau Toganu,
cooperatoru par. gr.-cat. cá secretariu.

Nr. 1595—1887.

Se apróba.

Blasiu, din siedintia Consistoriului metropolitanu gr.-cat. de Alb'a-Iulí'a tíenuta in 4 Iuniu 1887.

Ioanu,
Metropolitu.

Convocare.

Prea St. Domnule! — Tîmpulu, precum si afacerile „Satmarenei“ au inaintatu dejá in asia mesúra, in cátu pre temeíulu §-lui 154 a legéi comerciale, ne luámu voia de a conchiemá in Seimí la casa parachiala pre 20 Aprile a. e. st. nou, la 11 óre din dí adunarea constituanta a „Satmarenei“, — la care prin aceste invitándu-ve:

Avemú onóre de a ve strapune totu o data si unu blancuetu, cá la casulu impiedecárei dela participare, se binevoiti de a plenipotentiá pre cutare Domnu din cunoscenti'a pretíuita a Pr. St. D-Vóstre. — La revedere. — Pentru comitetulu fundatoru: *Augustinu Pele* m. p., presedinte. *Alecsiu Berinde* m. p., cassariu. *Alesandru Stetiu* m. p., controlorulu.

Multiamita publica.

Subsrisulu din insarcinarea comitetului parochialu greco-catolicu din Ponorelu, aduce si pre acést'a cale multiumita sincera Spect. Domnu Basiliu Basio t'a, jude regescu de

tribunalu in pensiune si advocatu in Abrudu, carele avu marinositatea de a doná in favo-
rulu santei nostre beserice greco-catolice optu
partiele de pamentu si o casa de lemnu,
afiatore pre teritoriulu acestei comune. Dreptu
ace'a pentru a dá tributulu recunoscintei mele
fatia de generosulu Domnu, me sémtiu de-
obligatu, cá acésta fapta nobila se o facu
cunoscuta si Onoratului publicu cetitoriu,
dorindu-i generosului donatoriu viétia inde-
lungata, cá se mai póta indepliní multe fapte
nobile crestinesci cá acést'a.

Ponorelu in 1 Aprilu 1891.

Nicolau Coroiu Ponoreanu,
preotu greco-catolicu.

Invitare la prenumeratiune.

Cu numerulu din 4 Aprilu s'a incepu-
tu alu doilea patrariu de anu, pentru
care deschidemu abonamentu nou.

Din tiénut'a observata de fói'a nostra
pana aici a potutu vedé publiculu ce-
titoriu, cá redactiunea s'a silitu a realisa
programulu seu si a implini promisiunile.
Nu a remasu nici o cestiune de ceva
importantia, ce ne atinge mai deaprobe,
care se nu fia fostu desbatuta cu tota
seriositatea. Steau'a conducátore in tote
cestiunile ne-a fostu: interesulu besericeii
si alu poporului nostru. Totu aceste
interese le vomu aperá si pre venitoriu
cu tota barbat'i'a in contr'a ori cui, si
nu vomu crutiá nici sacrificii nici oste-
néla, pentru a cástigá increderea ce-
titoriloru.

Rogámu deci pre toti aceia, cari
consémtiescu cu noi, se ne spriginésca,
remánendu-ne nu numai abonenti cre-
dintiosi, ci cástigándu-ne si cátu mai
multi abonenti noi. — Pretiurile suntu
insemnate in capulu fóiiei.

Redactiunea si Administratiunea „Unirei“.

Serbatorile septemánei.

Domineca in 24 Martiu st. v. Dominec'a a
treia dia paresime. In Dominec'a acést'a se espune
credintiosiloru sánt'a cruce spre venerare, si espusa
remáne preste tota septemán'a a patri'a a paresemiloru,
care este si cea din mijlocu. Prin postu ne restignim
oresi cum si noi in privintia trupésca si sufletésca.
Chiar' pentru ace'a postulu este unu lucru greu de
suportatu. Beserica inse ne ajuta in tota privintia,
cá se-lu potemu suportá. Pentru ace'a a dispusu es-
punerea crucei preste tota septemán'a din mijloculu
postului, cá vedéndu-o si aducándu-ni aminte, cá
multu mai amara a fostu restignirea Fiului lui Do-
mnedieu pre cruce decátu a nostra prin postu, se ne
incuragiamu si mai tare la suportarea postului.

Luni in 25 Martiu st. v. Bun'a Vestire a
Preacuratei Fetióre Mari'a, cându Archangelulu Gav-
rilu a adusu Prea Curatei scirea, cá va nasce pre Fiulu
lui Domnedieu in lume, pre care din momentulu acél'a
Pa si conceputu in pántecele seu. S'a asediatu ser-
batórea acést'a pre diu'a de 25 Martiu, pentru cá
din diu'a acést'a a conceperei Fiului lui Domnedieu
si pana in 25 Decembre diu'a nasterii Aceluia si
suntu chiar' 9 luni, si apoi prunculu 9 luni petrece
in pántecele maica-sa. Si fiindu cá Fiulu lui Do-
mnedieu a luatú tota natur'a nostra afara de pecatu,
de ace'a s'a acomodatú naturei nostre si cu privire
la témpulu, ce Pa potrecutu in pántecele Maicei sale.

Noutáti.

Escelenti'a Sa I. P. D. Metropolitu a cele-
bratu in serbatórea Bunei-Vestiri sánt'a Liturgia
in beserica catedrala, fiindu incungiuratu de
capitululu metropolitano si de mai multi pro-
fessori. Inainte de inceperea servitiului divin
a ordinatu de *lectori* si *subdiaconi* pre domnii
Alesandru Petranu si Nicolau Radu, numai de
lectori pre domnii Ioanu Botezanu, Dionisiu
Decei, Iuniu Brutu Micu, Iuliu Lasló, si
Teodoru Vandoru, toti clerici in cursulu alu

treilea; éra de *diaconi* pre domnii, George
Popu, Iuliu Truti'a, Alesandru Petranu si
Nicolau Radu. In 9 a l. c. a celebratu éra
Escelenti'a Sa in capel'a privata, inaltándu
pre numitii diaconi la trépt'a sánta a Preotiei,
éra clericiloru din cursulu alu treilea: Ioanu
Neagu, Gavrilu Popu, Ioanu Popu si Vasiliu
Suciú, le-a conferitu *lectoratulul*.

Din Archidieceasa. — Reverendissimulu
Elia Vlass'a, canonicu metropolitano, fiindu
absolvatu dela oficiulu de presiedinte alu Tri-
bunalulu matrimonialu metropolitano de a II-a
instantia pentru diecesele sufragane, fu in-
locuitu cu Reverendissimulu *Dr. Ioanu Ratiu*
canonicu metropolitano si pana acum asesoru
la acél'a-si Tribunalu.

Reverendissimulu *Simeonu Popu Mateiu*
canonicu metropolitano absolvándu-se de
oficiulu de asesoru la Tribunalulu matrimonialu
archidiececanu de a II-a instantia, fu strapusu
in ace'a-si calitate la Tribunalulu matrimonialu
metropolitano de a II-a instantia pentru die-
cesele sufragane.

Reverendissimulu *Antoniu Vesteméanu*,
canonicu metropolitano absolvándu-se de ofi-
ciulu de presiedinte alu Tribunalulu matri-
monialu archidiececanu de a II-a instantia fu
inlocuitu cu Reverendissimulu *Dr. Alesandru*
Gram'a canonicu metropolitano, si pana acum
defensoru alu vinculuului matrimonialu la Tri-
bunalulu matrimonialu metropolitano de a II-a
instantia pentru diecesele sufragane.

Reverendissimulu *Gavrilu Popu* canonicu
metropolitano absolvándu-se de oficiulu de
defensoru alu vinculuului matrimonialu dela
Tribunalulu matrimonialu archidiececanu de a
II-a instantia, fu strapusu in ace'a-si calitate
la Tribunalulu metropolitano de a II-a instantia
pentru diecesele sufragane.

Clarissimulu *Dr. Isidoru Marcu* profesor
de s. Teologia absolvándu-se de oficiulu de
asesoru la Tribunalulu matrimonialu archi-
diecescanu de a II-a instantia fu denumitu de-
fensoru alu vinculuului matrimonialu la acél'a-si
Tribunalu.

Multu Onoratii *Ciriacu B. Groze* si *Alesiu*
Viciu profesori gimnasiali fura denumiti asesori
la Tribunalulu matrimonialu archidiececanu de
a II-a instantia.

Multu Onoratulu *Aronu Deacu* profesoru
gimnasialu fu denumitu asesoru suplentu la
acél'a-si Tribunalu.

Absolvándu-se Reverendissimulu canonicu
metropolitano *Elia Vlass'a* de oficiulu de pre-
siedinte alu Comisiunei scolastice archidiece-
sane fu inlocuitu cu Reverendissimulu *Dr.*
Ioanu Ratiu canonicu metropolitano si pana
acum membru alu aceleia-si Comisiuni.

Reverendissimulu *Gavrilu Popu* canonicu
metropolitano fu numitu membru alu aceleia-si
Comisiuni si Inspectoru scolasticu archidie-
cescanu pentru scóelele poporale.

Onoratulu *Sofroniu Adamu* administra-
torulu parochiei Gadalinu fu dispusu in ace'a-si
calitate in parochia Ernotfai'a.

Onoratulu *Vasiliu Hopárteanu* preotu
disponibilu fu dispusu de administratoru pa-
rochialu in parochia Gadalinu.

Onoratulu *Iosifu Mihaltianu* administra-
torulu parochiei Corpade fu pusu in disponibi-
litate, éra in loculu lui fu denumitu in ace'a-si
calitate Onoratulu *Ioanu Veresmorteanu* preotu
neordinatu.

Onoratulu *Dionisiu Popu* administratoru
alu parochiei Uliesiulu mare fu dispusu de
parochu in Fenesiulu sasescu, éra in loculu
lui fu dispusu de parochu Onoratulu *Gavrilu*
Coltoru, pana acum administratoru parochialu
in Ciugudulu superioru.

Insul'a Lacroma, care éra proprietatea
fostulu moštenitoriu de tronu Rudolfu, a
donat'o Maiestatea Sa monarchulu nostru
preotfmei din dieces'a Raguzei.

Statu'a Sumului Pontifice Leonu XIII.
Universitatea catolica din Washington a co-
mandatu la architectulu Luchetti o statua,
care va representá pre actualulu Pontifice.
Statu'a e deja gat'a si in coréndu va fi
transportata la Washington. Desvelirea ei
se va întéplá la serbatórea sántiloru Apo-
stoli Petru si Paulu (29 Iuniu) a. c.

Conversatiune. Un'a din cele mai nóue
conversiuni întéplate in Angli'a este cea
a predicatoriului anglicanu John Bulmer.
Conversiunea acést'a este unu adeveratu cá-
stigu pentru beserica catolica, de óre ce dlu
Bulmer este unulu dintre cei mai ilustru
scriitori contimpurani ai Anglicanismului.
Precum odinóra cardinalulu Newman, asiá
nici Bulmer inca nu a asistatu la vre-unu ser-
vitiu domnediescu catolicu, cându se resol-
vise, cá se se întórca in senule besericeii
celei adeverate. Resolutiunea densusului deci
este fructulu unoru studii indelungate si pro-
funde. Dlu Bulmer intentionéza se de publi-
citatii in celu mai scurtu témpu unu opu, in
care va desfasiurá argumintele acele, cari
l'au indemnatu se tréca la catolicismu.

Contr'a emigrării Secuiloru. E cunoscutu
cá forte multi Secui transilvaneni din lips'a,
isvóreloru de cástigu emigréza mai alesu in
Románi'a. Ministrulu nostru de agricultura,
spre a dá de lucru Secuiloru fara ocupatiune si
spre a pune asiá capetu emigráriloru, a inchiatu
o conventiune cu directiunea cáiloru ferate de
statu. In tenórea acelei conventiuni se voru
exploatá lemnele din padúurile comitatelor
Borsiodu, Hunedór'a si Clusiu, si se voru taiá
in mesúra mai mare atátu lemne pentru focu
cátu si pentru cápátáie pre liniile ferate. La
taiarea lemneloru suntu dejá angagiati 500
de Secui, dintre cari 250 au inceputu lucrulu
in lun'a trecuta, éra 250 flu voru incepe in
lun'a acést'a. Lucratorii pre lángá simbría
cuvintiósa mai cápetá si spese de caletoria
pana la loculu de lucru, éra erariulu se va
ingrigi, se fia provediuti cu nutrementu bunu.
Asia ne spune „Egyetértés“. Nu potemu
decátu se laudámu pre Dlu ministru pentru
procedur'a lui nobila si umanitara. Ne-ar'
paré inse forte bine, ma chiar' asteptámu, cá
Dlu ministru se arete asemenea ingrigire
paritiésca si fatia cu poporulu românescu,
care totu din caus'a miseriei si din lips'a isvóre-
loru de cástigu e silitu se emigreze nu numai
in Románi'a, ci chiar' si in Americ'a. Románi
mare parte emigréza chiar' de prin tiénúturile,
in cari dlu ministru duce pre Secui. Óre nu
ar' fi justu a le dá si Romániloru de lucru?
Noi dícemu, cá nu numai ar' fi justu, dar'
ar' fi chiar' in folosulu statului, cáci speese
de caletoria, ce trebue se le dé Secuiloru,
s'ar' poté crutiá.

Ingrigiri. Recél'a continua din acésta
primavéra insúfla ingrigiri serióse economiloru
nostri. In privintia acést'a ni-se scrie din
Cámpia intre altele, cá pre acolo semená-
túriile de tómná, in urm'a secetei din anulu
trecutu fiindu semenate tárdfu, au ajunsu in
iérna forte slabe. Desi in decursulu iernei
nu s'au mai stricatu, totusi din 24 Martie,
cându s'au intorsu recelile si ninsórea cu véntu,
acelea in locu se crésca, dupa cum incepuse
in urm'a témpului frumosu din primele sep-
temáni ale lunei trecute, au datu indereptu
ma au si pieritu. Spicósele de primavéra din
caus'a ploiloru inca nu s'a potutu semená.
Poporulu este forte ingrigiatu de venitoriu,
cu atátu mai vértosu, cá dárile au se se ma-
résca cu 3% in favorulu asileloru de copii,
de cari poporulu nostru nu are chiar' nici
o lipsa

† **Ioanu Pásztélyi**, episcopulu greco-
catolicu de Muncaciú a repausatu in 5 a
l. c. dimineti'a la 3 óre. Fu nascutu in
1826 in Velejte, comitatulu Zemplinului. Dupa
anulu 1849 fu chirótonitu de preotu, éra la
anulu 1870 fu denumita de episcopu alu Mun-
caciului. Ból'a i-se datéza din 22 a lunei
trecute.

Casuri de mórte. *Ioanu Farkas de Péter-
falva*, parochulu gr.-cat. din Medisia, dieces'a
Oradei mari, tatalu profesorulu gimnasialu
din Beiusiu T. Farkas, a repausatu in etate
de 63 ani, si in anulu alu 40-lea alu preotiei.
— *Anastasi'a Posmusianu n. Tanco*, sot'i'a
preotului greco-catolicu din Ragl'a in dieces'a
Gherlei a repausatu in etate de 33 ani, lasándu
in jale pre sotulu seu si 6 prunci.

Fia-le tierin'a usióra!

PARTE SCIENTIFICA-LITERARIA.

Instructiunea pública in Români'a.

Reform'a totala seau partiala a legii instructiunii publice dela anul 1864 s'a vedutu a fi atât de necesara, încâtu mai cu sêma dela 1875 încôce, cu fôrte mici exceptiuni, toti ministrii, ce s'au perondata la departamentul culteloru si alu instructiunii, s'au infatisiatu corpuriloru legiuitore cu câte unu respectivu proiectu. Domnii Maiorescu, Cont'a, Urechia, Sturdz'a, toti s'au incercatu a aduce o reforma, dar nici unulu n'a isbutitu. Revenindu la putere partidulu conservatoru si prin elu dlu Maiorescu la departamentul culteloru, pre care ilu parasise la anul 1876, un'a dintre primele preocupari i-a fostu reluarea si respective elaborarea proiectului trecut printr'atâtea fase. Incercarea inse remase zadarnica si acum; căci dupa o discutiune generala de aprôpe doue septemâni senatul cu o majoritate de doue voturi amânâ pre tîmpu nedeterminatu discuti'a speciala, adeca resolvarea cestiunei, provocându astfelu cunoscut'a crisa ministeriala din urma. Dintre opusantii proiectului, amânatu de o cam data pôte ad calendas graecas, mai mare impresiune au facutu prin discursurile loru domnii Poni si Sturdz'a. Celu dintâiu, profesoru la universitatea din Iasi, a vorbitu in sensu mai multu ori mai putînu radicalu insistându asupr'a obligativitatii instructiunii dupa modelulu legii lui Jules Ferry, care prin apriat'a sa tendintia exclusivu laica, va se dica contrara religiunii, a produsu atât'a amaraciune in Frânci'a, — asupr'a inamovibilitatii invetiatoriloru si a scôleloru reale. Êr celu de alu doilea, eminentulu barbatu de statu alu României si fostu ministru in mai multe rënduri, s'a redicatu contr'a consiliului permanentu, fara de alu cărui avisu prealabilu mai nimicu nu pôte face ministrulu; dupa ace'a a demonstratu printr'o fôrte lunga serie de exemple, luate dupa documente oficiale, cătu lása de doritu disciplin'a si bun'a ordine in scôlele statului; in fine a conchisu cerëndu o reforma mai mare, mai radicala decâtu cea propusa de guvern. In respunsulu sêu dlu Maiorescu nu numai că a recunoscutu casurile deplorabile înșirate in privinti'a lipsuriloru disciplinare, ci inca a adausu si altele. Êta că in trécatu vre-unulu. Cá si alti ministri consciintiosi se duse si dînsulu — dlu Maiorescu — in an. 1875, sê inspectiuneze o scôla primara din capitala. Cându se apropiâ de localulu scôlei, audî o mare larma si galagîa. Se uitâ prin ferêstr'a deschisa, si pre lînga cele ce audise, vedîu bîietii unii de asupr'a bănciloru, altii aruncându cu caciul'a, cătiva batându-se, êr institutorulu pre catedra ceteá. A intratu in clasa, si firesce că s'a facutu indata lînisce; rogâ atunci fôrte politicosu pre institutoru sê *continue lectiunea!* Acest'a a inceputu lectiunea, dar a sunatu indata ór'a de sfêrsitu, dupa care mustratu si intrebatu fiindu, că ce faceá, elu respunse, că ceteá: si de faptu aveá dinaintea sa pre catedra unu caetu si unu romanu; ce va fi cetitu, romanulu seau caetulu,

ministrulu nu sciù, dar' vedîu, că caetulu erá unu cursu de dreptu, fiindu-câ institutorulu erá studentu la facultatea de dreptu si se pregateá de esamenu. Fie cine isi pôte inchipui, cum se resplatira apoi ostenelele impreunate cu asemenea lectiuni. — Unu esemplu si mai tristu. La an. 1887 ministrulu trimise pre unu inspectoru generalu la o constatare intr'unu orasiu ôre care din provincia. Dupa inspectiune éta ce raportâ intre altele: „Mi-s'a demonstratu, dle ministru, cu matricolele in mâna, că dlu X. fostu directoru (alu scôlei de acolo) a eliberatu 46 atestate de absolvire a 4 clase primare eleviloru repetenti si persóneloru, ce nici n'au fostu in scól'a din . . . pre care o dirigeá.“ Trecura asiá dar toti elevii repetenti afâra de unulu, carele, adauge raportulu, „se vede, că . . . n'a intielesu, că atestatulu se cûmpera, de ace'a a trebuitu sê repete clas'a“. Mai spune inca inspectorulu in raportu, că odata cu aducerea respunsuriloru la cestiunile puse, acelu directoru i-a declarat confidencialu culpabilitatea sa fatia cu tôte faptele constatate. Mai multu de cătu atât'a, a scosu in biroulu inspectorului trei bilete à 100 fr. si acést'a sub pretestulu cheltuieliloru de drumu — că si cum o inspectiune oficiala nu s'ar face pre cheltuiel'a statului — dar in realitate că sê fia scapatu din incurcatura, căci aveá siése copii. Indignatu, si cu dreptu cuvêntu, de o asemenea josnica incercare de mituire, inspectorulu imediatu l'a datu afara si descoperî totulu ministrului. Casulu erá cătu se pôte mai gravu. Si totusi sciti, ce s'a întemplat? Consiliulu permanentu chiamatu a se pronunciá in cestiune „incepe prin a inlăturá din desbateri incercarea, ce s'ar fi facutu de a mitui pre dlu inspectoru, de vreme ce intr'o acusatune atât de grava nimeni nu pôte fi crediutu pre cuvêntu, ci se cere a probá, si cându o asemenea proba se va dá, atunci culpabilulu va trebui destituitu fara cea mai mica crutiare“, si deci se marginî a examiná restulu raportului. Prob'a acusatuniloru pentru certificatele false consiliulu o gasi imposibila, dicîndu că din momêntulu, in care matricolele respective s'au tiênutu intr'o completa neorênduie, nu mai potu dovedî nimicu. Astfelu pedéps'a inculpatului dupa parerea consiliului trebuia redusa la unu simplu „avertismentu pentru neregula in archiv'a scôlei“.

(Va urmá.)

Domnulu G. B. Duic'a — in Nr. 64 alu Tribunei a. c. ne tiêne o prelegere lungutia despre ace'a, că unulu este unulu si doi suntu doi, căci acést'a insemnéza, cându acolo voriesce sê ne invetie, că fiecare poetu e o individualitate. Pentru ace'a despre naivitatea acést'a nice nu mai dîcemu nimicu. Déca ar fi dîsu, că unu poetu e o individualitate buna si altulu rea, atunci pôte că stâmu de vorba, dupace si dînsulu s'a ocupatu cu individualitati de cele rele poetice vrêndu a le face bune. Asiá inse nu e pentru ce.

Totu acestu domnu dîce mai departe, că poetulu e poetu inainte de a fi preotu gr. cat., ce si atât'a insemna, că omulu mai ân-

tâiu se nasce si apoi se face preotu târdlu dupa nascere, căci *poeta nascitur*, era preotu nu se pôte face decâtu déca a implinitu 24 de ani celu putînu. Déca in modulu acest'a naivu intielege lucrulu acest'a, atunci érași nu dîcemu nimicu. Déca inse intielege, că poetulu se pôte inspirá de ori ce sêmtri, si pôte imitá chiar si spiritulu celu bolnavu si ateu alu poesiloru lui Eminescu, fara de a se uitá la ace'a, că nu e numai poetu ci si preotu gr. cat., si cá atare vine in contradicere cu sine însu-si, cându cá poetu dîce un'a, ce cá preotu gr. cat. nu-i este iertatu sê dîca, déca dîcemu acést'a intielege, atunci se vede, că n'are de locu idea, ce insemna chiamarea de viétia a unui omu, implinirea ei cu tóta conscientiositatea si sinceritatea, si armoni'a, ce trebuie sê fia intre ea si tôte manifestâriile individului, ce o a imbratsiatu.

Dîce in urma Domnulu nostru, că „*adi poeti confesionali „catolici“ ar fi unu anachronismu*“. Ôre inse anachronismu este, că Itali'a a avutu in secululu nostru pre unu Manzoni, Spani'a pre Fernan Caballero, celu mai genialu poetu alu ei in presente, Germani'a pre Hahn Hahn, Droste Hülshof si altii, si Frânci'a pre Victoru Hugo, care in teneoretie a fostu unu poetu eminenter catolicu? Éra la noi la Români sê fia unu anachronismu a cântá credinti'a crestina catolica, care e mângaiarea aloru mai bine de unu milionu Români, si din contra sê fia unu mare progresu a cântá pessimismulu omortoriu de sufletu alui Budh'a si Schopenhauer cá Eminescu in uscatûrile lui? Apoi déca unu poetu catolicu astâdi e unu anachronismu, atunci anachronismu trebuie sê fia si ocupatiunea cu unu atare poetu. Pentru ce atunci chiar si „Convorbirile literarie“, cari numai catolice nu suntu, cari pretiuescu asiá multu pre Eminescu, si pre cari dlu G. B. Duic'a le cunôsce fôrte bine, se ocûpa bucuros cu poeti eminenter catolici cá Dante, Calderon, Lopez de Vega si altii, si nu se pôte saturá de a-i admirá?

Ma asigurâmu si pre D. G. B. Duic'a, că déca s'ar ocupá si dînsulu cu genii acestia ai omenimei, si ar' mai lasá pre Tolstoi, Taine si alte nulilâti fatia cu acestia, atunci ar' pierde multu din ur'a cea mare fatia cu crestinismulu positivu, si cine scie, déca nu s'ar' întemplá si cu dînsulu ace'a, ce s'a întemplat cu protestantii Baumstark, Schlegel, si altii. La totu casulu inse s'ar' convinge, că in istori'a omenimei n'a esistatu unu ce mai grandiosu si mai admirabilu cá beseric'a catolica, si tîmpulu modernu cu ideile lui este inca departe, tare departe de a poté produce pre atâte terene in viétia omenimei ace'a, ce a produsu beseric'a catolica.

In urma dlui G. B. Duic'a, care este asiá de insuflettu de totu, ce i-se pare dînsului, că e „modernu“, îi aducemu aminte de frumós'a dîcere:

Du fragst mich jetzt, was ist modern?
Frühreife Frucht, oft nicht reif der Kern.

Atal'a.

Novela de F. R. de Chateaubriand.
(Continuare.)

„Fîic'a mea,“ respunse misionariulu stergîndu-si cu degetele-i tremuratore si ciungarite lacrimile, „tóta nefericirea, ce te-a ajunsu, ai sê o ascrîi

numai singuru nesciintei tale. Crescerea rea si lips'a unei instructiuni absolutu necesarie au fostu acelea, cari te-au nefericitu. Tu n'ai sciutu, că o crestina nu pôte sè dispuna preste viéti'a ei. Fii inse liniscita, iubita mielusié; Domnedieu te va iertá pentru simplicitatea inimei tale. Mam'a ta e mai vinovata decâtu tine, căci a trecutu preste hotarele puterii sale smulgându cu forti'a dela tine o atare promisiune; dar pentru ace'a Domnedieu sè o ierte si pre ea! Voi améndoii ati datu unu esemplu tristu aretându, la ce pôte duce fanaticismulu si nesciinti'a in lucruri de credintia. Liniscesce-te dar, copil'a mea; celu ce vede in inim'a si rarunchii nostri, te va judecá dupa cugetele tale, cari fura curate, si nu dupa faptele tale, cari isu pecatóse.

„Si ce-i cu viéti'a? Déca a sositu moméntulu acel'a, in care vei avé sè te odihnesci in Domnulu, o, atunci cátu de putínu pierdi despartíndu-te de lume! Chiar si atunci, cându ai fi traitu cu totulu retrasa, inca ar fi trebuitu sè inveti odata a cunosce intristarea si nenorocirea; ce ai fi cugetatu atunci, cându ai fi fostu marturia necasurilor, cari provinu din relatiunile sociale? Ce ti-ai fi intipuitu atunci, cându ar' fi ajunsu la urechile tale vaietele, ce ináltia acésta lume vechia? Si locuitoriulu colibeii, cá si alu palatului trebuie sè-si plátésca tributulu sèu dorerii. Lacrimi si vaiete isu si acolo si aici. Eu am vediutu regine plângându intocmai cá si o femeia de réndu, si nu m'am potutu indestulu mirá de partulu de lacrimi, ce isvoráu din ochii loru! Ori dóra iti deplângi amorulu? Ffic'a mea, tu chiar asiá de bine ai poté deplânge unu visu. Cunosci tu inim'a omului si poti sè numeri multele ei dorintie? Nu, nici odata! Mai curéndu ai poté sè numeri valurile, ce le face furtun'a pre intins'a mare. Jert'a si binefacerile nu suntu legatúri vecínice, vine o dí, iubit'a mea Atala, cându te sátori si de acestea, si atunci tu nu vei gasí alt'a decâtu disgustulu de nisce lanturi apesatóre. Fára indoiéla intre primulu barbatu si femeia a esistatu cea mai frumósa legatúra de iubire, căci ei fura cei de ántáiu ómeni creati Domnedieu. Pentru ei, cari eráu inocenti si nemoritori, fú creatu si paradisulu. Ei se nimeriáu perfectu si la sufletu si la trupu. Ev'a fú creata pentru Adamu si acest'a pentru Ev'a. Acum déca ei nu si-au potutu pastrá fericirea acést'a, cine altii o voru poté pastrá? Nu vreu sè amintescu nemicu despre casatorf'a primulu nascutu, despre acea legatúra nespusa, cându sor'a erá totu odata si femeia fratelui sèu, cându iubirea de sotia se contopeá in ace'a-si inima cu iubirea de sora, si cându inocinti'a unuia mariá bucurí'a celuialaltu. Casatoriile acestea inca fura turburate; invidi'a se furisá pre altariulu de rose, pre care fú sacrificatu iedulu ténereu; ea se incuibá si in colib'a lui Avramu.

„Si ce credi, iubit'a mea fiica, ai fi fostu tu óre mai fericita in casatorf'a ta, decâtu aceste familii sánte, din cari s'a nascutu Isusu Christosu? Te crutiú de a-ti mai enumerá multele grigi ale economiei casnice, certele, imputárele, ne-

liniscea si o multíme de alte suferintie tainice, cari pândescu pre perin'a patului nuptialu. Dorerile femeiei se repetiescu totu de atâtea ori, de câte ori ea devine mama. Ce doreri nu causéza pierderea unui nounascutu! Muntii resúna de vaiete. Pre Rachilu n'a potut'o mângaiá nimic'a, cându si-a pierdu pre fíii sèi. Aceste picuri amare de pelinu, cari se tórna in fiecare pocalu a fericirei omenesci, isu asiá de tari, incátu eu am vediutu in tiér'a mea femei de frunte din suit'a reginei, cari parasira curtea spre a se ingropá in vre-o manastire.

„Dar ími vei reflectá pôte, cá tu n'ai avutu altceva inaintea ochiloru, decâtu a locuí retrasa in coliba cu omulu, ce ti-ai alesu, si n'ai doritu altceva decâtu dulcéti'a acelei nebunii, ce se mai chiáma iubirea ténerețielor.

„O nalucire desiérta, o chimera, o idea vana, o insielaciune a aprinsei fantasii! Si eu, iubita fiica, am avutu sè me luptu cu viforele inimei, capulu acest'a n'a fostu totu de-a un'a asiá de plesingu, pieptulu nu asiá de liniscitu, dupa cum le vedi tu. Crede-me, cá déca omulu constantu in aplecárele sale ar poté sè se predé unui sémțieméntu púrurea nou si ténereu, s'ar asemená intru singuratatea si intru iubirea sa cu Domnedieu insusi, căci aceste dóue suntu eternele bucurii ale Fiintiei supreme. Sufletulu omului inse incepe a se réci, si nu iubescce nici cându unulu si acel'a-si lucru multu tēmpu cu ace'a-si sinceritate, cá mai inainte. Se dáu in viéti'a omului unele puncte, in cari dóue inimi nu se potu apropiá, si aceste puncte in decursulu tēmpului facu viéti'a nesuportabila.

„Si apoi in fine, iubita fiica, e o mare nedreptate ace'a, cá ómenii in acelu visu de fericire sè-si uite de mórte, care e atátu de strínsu legata de viéti'a lui. Visulu se finesce odata. Déca tie ti-ar fi fostu datu celu mai mare norocu, totusi mai curéndu seau mai tárdtu s'ar fi intiparitu pre frumós'a-ti fatia colórea, ce o dá morméntulu urmatoriloru lui Adamu; si chiar nici ochii iubitului tēu Șakta nu te-ar fi mai cunoscutu dintre celealalte sótie din morméntu. Iubirea nu mai are nici o putere asupr'a viermiloru din sicriu. Dar ce dícu? O, vanitatea vanitátiloru! Ce mai amintescu despre legatúr'a amicitiiei de pre paméntu? Vrei sè esperiezi tu, iubit'a mea fiica, cátu de mare e ace'a? Crede-me, cá asiá de naturala e neconstantia ómeniloru, asiá de neinsemnata e viéti'a nóstra chiar si in inimile amiciloru nostri, incátu, déca unu omu dupa cáțiva ani dela mórtea sa s'ar scolá si si-ar recapatá érasu viéti'a, elu chiar de aceia, cari au versatu mai multe lacrimi la mórtea lui, chiar de aceia ar fi intēmpinatu cu mai putina bucuria: căci in curéndu se incheie nóue legaturi, in curéndu ísi insusiescu ómenii datine nóue.

„Multiamesce dreptu ace'a lui Domnedieu, iubita fiica, cá Elu te chiáma asiá de iute le sine din acésta vale a plângerii. Vespéméntulu argintiu si stralucitóre coróna a fetioriei e pregatita deja in ceriu pentru tine, si eu audu deja pre Regin'a Ángeriloru dicându-ti: „Vino, vino, servitóre credintiósa, vino,

po rumbiti'a mea, site asiédia pre tronulu nevinovatiei lângá aceste copile, cari si-au dedicatu frumseti'a si ténereții loru intru servirea ómeniloru, intru crescerea copiloru si intru implinirea faptelor de penitintia. Vino, rosa mistica, si te odihnesce pre sinulu lui Isusu Christosu. Acestu sicriu e patulunuptialu, ce insu-ti ti-ai alesu, si care nici cându nu te va insielá, si imbratșiárile cerescului tēu mire nici cându nu se voru sfírși.“

Cum cea din urma radia a sórelui linistesce vēnturile si vérsa pace spre paméntu, astfeliu liniscira vorbele betránului gémetulu iubitei mele. Dupa acestea Atal'a pareá cá se ocúpa numai de dorerea mea si de modulu de a mângaiá sémțitórele-mi pareri de réu pentru pierderea ei dorerósa. Mai tárdtu díse, cá móre fericita, déca fi promitu, cá-mi voiu uscá lacrimile. Vorbi despre mam'a si patri'a mea silindu-se, cá vorbele ei sè me faca sè-mi uitu de doreri. Ea me indemná la suferire si vértute. „Nú vei fi totu de-a un'a nefericitu; si déca acum te ispitescce ceriulu, o face numai cá sè poti compatimí nevoile altor'a. Oh Șakta! inim'a este asemenea arboriloru, ce nu-si dau balsamulu vindecării ranelor omenesci, decâtu atunci, cându fi dobóra secúrea,“ díse ea.

Intorcându-se apoi spre misionariu, fi cereá par'că mângaeza, ce cu putínu mai inainte mi-o intindeá ea in sa-si mie. Astfeliu mângaiata si mângaindu impartiá si luá cuvintele vietii pre patulu mortii.

Betránulu pregatindu neincetatu dofortii, aprindiéndu foculu si tocmindu asternutulu, vorbiá minunatu despre Domnedieu si despre fericirea dreptiloru. Asiá cum tiéneá in mána fact'a religiei, se pareá, cá si cându ar merge inaintea Atalei pre calea, ce duce la morméntu, cá sè-i arete tainele minunate ale vietii celeialalte. Saracaciós'a pescera erá plina de glori'a acestei morti crestine, si spiritele ceresci de buna séma priviáu cu atentiune scen'a mișcatóre, in care religi'a triumfá asupr'a amorului, ténereții si mortii. Ea a invinsu, căci este religi'a lui Domnedieu; triumfulu ei ílu observámu in acea tristetia sánta, ce se scoboriá in inimile nóstre.

(Va urmá.)

Bibliografia.

Metropolitulu Dr. Ioanu Vancea de Buteș'a — *schitia biografica*. — Scriere acést'a a fostu publicata mai ántáiu cu ocasiunea iubileului episcopescu de 25 ani alu I. P. D. Metropolitu in „Fóia besericésca si scolastica“. Auctoriulu ei a tiparit'o si in brosiuri, pentru cá datele instructive cuprinse in scrierea acést'a sè póta fi cunoscute in cercuri cátu mai estinse. Stilulu claru, netedu si usioru, in care e scrisa brosiur'a, pretiulu bagatelu de 10 cr., obiectulu preste mesúra instructivu, despre care tractéza, si in fine scopulu nobilu, pentru care este meritulu venitulu, ce va resultá din acésta publicatiune, o facu recomandabila inaintea toturor. Cu deosebire e acomodata acésta brosiura cá premiu pentru scolarii din scólele poporale.

Brosiur'a se póte procurá la Tipografi'a Seminariului archidiececanu din Blasiu, seau prin mijlocirea Redactiunei nóstre.

Familia — diuaru beletristicu-literariu in numerulu 13 a. c. cuprinde: „In visulu noptii“ (poesie). — „Ancuti'a dintre Prunturi“ (novela). — „Sonetu.“ — „Pianulu Bertei“ (comedie). — „Bibliografia.“ — „Cugetari.“ — „Scrisori cãtra unu tãneru clericu.“ — „Sesiunea generala a Academiei Romãne.“ — „La pãnda“ (tecsu la ilustratiune). — „Literatura si arte.“ — „Teatru si musica.“ — „Biserica si Scõla.“ — „Ce e nou?“

Fõla ilustrata — apare in fiecare Dõmineca in editur'a Institutului tipograficu din Sibiu si sub redigearea responsabila a Dr. D. P. Barcianu. Anulu I. Nr. 12: „Pace“ (poesie). — „Põm'a nu totu de-a un'a cade lãnga pomu si aschi'a lãnga taiatoriu.“ — „Atrodit'a“ (o povestire din vechi'a Elada). — „Grigorie Gabrielescu“ (cu ilustratiune). — „Literatura si sciintia.“ — „Economicu.“ — „De tõe si de pretotindeni.“ — „Cronic'a septemãnei.“

Diverse.

In institutul Pasteur din Parisu au fostu sub cura in anulu 1890 cu totulu 1546 persõne mușcate de animale turbate. Dintre aceste persõne au muritu numai 10 si anume 6 in restẽmpu de 14 zile dupa inceperea tratamentului, era 4 mai târziu. Preste 80 de medici francesi si straini au cercetat cursurile tiẽnute in institutu.

Tier'a cea mai calda de pre suprafati'a pamẽntului este regiunea sud-vestica a golfului Persicu. In lunile lui Iuliu si Augustu 1890, in tẽmpu de 40 de zile dupa olalta temperatur'a minimala chiar' si nõptea a fostu de 38 grade Celsius, era cãte odata s'a urcatu si pãna la 53 grade Celsius. — Locuitorii din Bahrin nu aflãu apa, decãtu in fũntãnilor submarine, cari isvorescu in apropierea tiẽrmurilor.

Lloyd-ulu austro-ungaru. — Consultãrile tiẽnute intre ministrulu ungurescu de comerciu si intre celu austriacu, referitõre la societatea austro-ungara de navigatiune Lloyd din Triest au dusu la rezultatulu doritu. Anume societatea numita de aici in colo va

incetã sã fia o intreprindere comuna austro-ungara, si se va preface intr'o societate curatu austriaca. Guvernulu ungurescu deci nu va mai dã nici o subventiune Lloydului, ci seau va infintia o nõua societate unguresca de navigatiune, seau va dã subventiunea societãtii deja existente in Fiume cu numele *Adria*. — Altcum ministrulu ungurescu de comerciu a si inceputu negociãrile cu societatea *Adria*, si astfelu e de speratu, cã acẽsta societate se va desvoltã pãna acolo, cãtu sã põtã sierbi intereselor economice ale Ungariei.

Nenorociri pre mare. — In 17 Martie a. c. s'a cufundatu la strẽmtõrea Gibraltar vaporulu *Utopia*, care aveã pre bordu 830 caletori. Numai 274 persõne au fostu mãntuite din valorile furiõse ale mãrii, cele alalte au pieritu. Cu ocasiunea acẽst'a credemu a fi oportunu, se inșirãmu nenorocirile cele mai mari, cari s'au intẽmplatu pre mare dela anulu 1850 in cõce. In anulu 1850 a suferitu naufragiu *Royal Adelaide* lãnga Margate (400 morti), in anulu 1852 nai'a de resboiu *Birkenhead* in Simons-Bai (454 morti), in anulu 1859 *Royal Chater* lãnga Anglesey (446 morti), in anulu 1860 vaporulu *Lady Elgin* in laculu Michigan (285 morti), in anulu 1866 *London* in Biscaya-Bai (220 morti), in anulu 1870 *Captain* in apropierea malulu dela Finisterre (472 morti), in anulu 1872 *Nordfleet* in urm'a unei colisiuni lãnga Dungenes (300 morti), in anulu 1873 *Atlantic* la stãnc'a Meagher (560 morti), in anulu 1878 *Eurydice* lãnga Ventor (300 morti), vaporulu de escursii *Princess Alice* in rãflu Themse (6—700 morti), si nai'a de resboiu *Grosser Kurfürst* (300 morti), in anulu 1887 lãnga malulu resaritẽnu al Americi de Sudu *Kapunda* cu 300 emigranti pre bordu, in anulu 1889 *Serpent* lãnga malulu Spaniei (200 morti). In nenorocirile acestea maritime mai mari au pieritu deci aprõpe 5000 de õmeni.

Post'a Redactiunei: A. P. in Sz. — Poesiele din cestiune nu ne-au sosit; »respunsulu nimeritu« põte mai târziu; cea acum trimisa in scurtu se va põtã publicã. — St. Sz. — Articolulu D-tale nu se põtã publicã in form'a ace'a; scrie-ne corespondintie despre intẽmplãri de interesu comunu din acele partii, si le vomu publicã cu placere.

Editoru si redactoru respundietoriu:
Dr. Vasiliu Hossu.

Burs'a de Budapest'a.

Din 8 Apr. st. n. 1891.

Rent'a de auru ung. 4%	105.05
„ „ hãrtie „ 5%	101.20
Imprumutulu cãiloru ferate ung.	115.25
Amortisarea detoriei cãiloru ferate de Ostu ung. (1-ma emisiune).	98.75
Amortisarea detoriei cãiloru ferate de Ostu ung. (2-a emisiune).	113.50
Amortisarea detoriei cãiloru ferate de Ostu ung. (3-a emisiune).	—
Bonuri rurale ung.	92.25
„ „ croato-slavõne	104.—
Despagubire pentru dijm'a ung. de vinu	—
Obligatiunile desp. regaliloru	97.70
Imprumutu cu premiu ung.	141.—
Losuri pentru regularea Tisei	128.50
Rent'a de hãrtie austriaca	101.75
„ „ argintu austriaca	92.25
„ „ auru austriaca	110.50
Losurile austr. din 1860.	139.—
Actiunile bancii austro-ungare	983.—
„ „ de creditu ung.	341.75
„ „ „ austr.	299.90
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. si economi «Albin'a».	101.—
Galbeni imperatesci	5.45
Napoleon-d'ori	9.25
Marci 100 imp. germane	56.90
Londr'a 10 Livres sterlingi	115.80

(6) 3—3

Nr. 166—1891.

Edictu.

Dupa ce An'a Morariu, greco-catolica din Sieic'a mare, de trei ani si-a parasitu pre legiuitulu seu barbatu Vasilie Otielea, greco-catolicu totu din Sieic'a mare, si nu se scie ubicatiunea acelei'a, se citãza prin acẽst'a, cã in terminu de unu anu si una di se se presenteze inaintea subscrisului Foru matrimonialu, cãci altcum procesulu divortialu urditu in contra-i de cãtra numitulu seu barbatu se va pertractã si decide si in absentia respectivei muieri.

Dela presidiulu Forului matrimonialu greco-catolicu de I-ma instantia alu eparchiei protopopesci a Sibiiului.

Sibiu in 17 Martiu 1891.

Ioanu V. Rusu,
protopopu.

JOSIFU GAVORA (1) 11—30

distinsu cu medalii'a espositiionala cea mare pentru lucru excelentu si gustu bunu la espositiunea regnicolara din Budapest'a in a. 1885.

Budapest'a, IV. strad'a Vatiului Nr. 17

Recomãndu cu pretiuri de cele mai convenabile si in esecutare cãtu se põtã mai frumõsa obiecte de lipsa

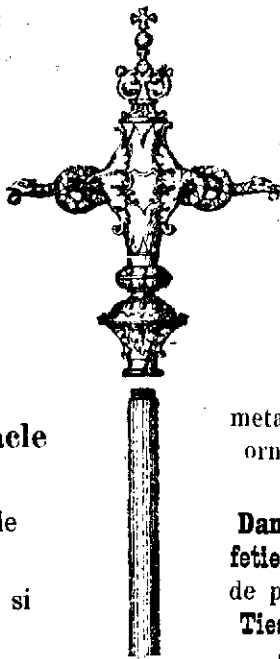
pentru ajustarea besericelor, si anume:

Felõne preatiese si stichare diaconesce.

Flamure pentru beserici si reuniuni.

Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari, reuniuni besericesce, reuniuni industriale, de cãntãri si de pompe funebre.

Candelabre, racle si potire, luminarie de parete si de altariu, si candel.

Primescu si eפותuescu ieftinu repararea vestmintelor besericesce, intrargintarea si intraurirea de potire, racle, candel si luminarie de altariu.

Mare asortimentu de brodarii de auru, de argintu si de metasa, precum si de ornaturi besericesce brodate

Dantele besericesce, fetie de altariu, cruci de parete si de scõla. Tieseturi besericesce, damasturi etc.

Acuratatea mea o potu dovedi cu sute de epistole recunoscãtoare.

Tariful de pretiuri si preliminarie de spese trimitu la cerere franco.

Fundata in an.
1858.

FRANCISCU WALSER

Liferantu de curte alu Altetiei Sale imp. si reg. Archiducele Josifu

proprietariulu primei fabrici unguare de masine si recnise de pompieri, turnatoriu de clopote si metalu
Budapest'a, VII, strad'a Rottenbiller, Nr. 66
recomãnda atentiunei preanonatiloru domni preoti

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

in care se fabrica atãtu grupuri cãtu si clopote singurate: cu scaune de fieru patentate si cu chivere (cõrne) scutite de frecare. Fabric'a a liferatu dela intemeierea sa 1800 clopote mari de metalu, intr'altelã si celu dela metropoli'a din Bucuresci in greutate de 8000 kilograme.

Se afla umblãtoare scutite de mirosu, arãngiamente pentru bãi, conducte pentru apa si pompe pentru fãntãni.

(2) 15—52

Preliminarie de spese si Pretiu-couranturi se trimitu la cerere gratuitu si franco.

Distinsu in anulu 1885 la espositiunea regnicolara din Budapest'a pentru lucru excelentu, progresu si capacitate de concurentia cu diplom'a cea mare de onõre.